

APIE PILIEČIŲ PASIRINKIMO LAISVĘ

Pagaliau atėjo metas, kai jaunas žmogus gali pasirinkti – ar jam atlikti privalomąją karo tarnybą, ar tapti kariu profesionalu. „Pasirinkimo laisvė labai svarbi mūsų demokratiškoje visuomenėje, – teigia Karo prievolės administravimo tarnybos (KPAT) viršininkas Tomas PILVINIS. – Yra tik viena išlyga

– vieniems tarnyba truks vienerius metus, o norintiems paragauti profesionalaus kario duonos – ketverius. Pastarieji itin laukiami – tačiau iš jų tikimasi atsakomybės, motyvacijos ir tikslingo apsisprendimo“. Pokalbis apie tai su KPAT viršininku – „Kario“ žurnalo puslapiuose.

Nebeprivalomas vidurinis išsilavinimas

– Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajame pulke kovo mėnesį pirmasis eilinių būrys pradeda profesionaliąją karo tarnybą. Jūsų pamąstymai šia tema...

– Į profesinę karo tarnybą kviečiame daug metų. Tačiau Rukloje tarnybą pradedantis būrys iš tiesų išskirtinis – čia tarnaus pirmieji būsimieji kariai profesionalai, kurie nėra atlikę privalomosios pradinės karo tarnybos. Tai naujovė mūsų kariuomenėje, tačiau įstatymų bazė, kuri buvo pakeista praėjusių metų pabaigoje, mums leidžia tai daryti. Dabar tarnauti kariuomenėje kviečiame dvi grupes žmonių: ir atlikusius privalomąją karo tarnybą, ir apskritai kariuomenėje netarnavusius. Pirmieji iš karto siunčiami į dalinius ir iš karto pradeda profesinę tarnybą, o antroji jaunuolių grupė turės išeiti 12 savaičių bazinį kario kursą Mokomajame pulke. Po to bus paskirti į tam tikrą dalinį. Daugelis besidominčių tarnyba teiraujasi dėl paskyrimo vietos – nenuostabu, juk jaunuoliai nori tarnauti ten, kur gyvena jų artimieji. Galiu patikinti, kad mūsų Tarnyba visuomet stengiasi atsižvelgti į žmogaus norus ir pageidavimus. Jei bus galimybių, mes visuomet paskirsime į tą vietą, kurios pageidauja jaunuolis, arba parinksime artimiausią.

– Ar yra numatyti realūs skaičiai – kiek mums reikės į kariuomenę priimti profesionalų?

– Šiuo metu pagal turimus planus mes esame pasiruošę priimti į profesinę karo tarnybą iki tūkstančio karių.

– Kaip suprantu, įstatymas dabar leidžia priimti į profesinę karo tarnybą asmenis iki 36 metų, nors anksčiau amžiaus riba buvo 26 metai. Kodėl padidintas amžiaus cenzas?

– Ir anksčiau į profesinę karo tarnybą buvo

priimami žmonės iki 36 metų. Kodėl nustatytas būtent toks amžiaus cenzas? Todėl, kad eilinis gali tarnauti iki 40 metų, o su priimtaisiais mes pasirašome ketverių metų tarnybos sutartį, todėl manau, kad viršutinė amžiaus riba tokia ir turėtų būti. Apatinė amžiaus riba – 18 metų.

– Norintiems tapti profesionaliais nebeprivalomas vidurinis išsilavinimas. Kodėl – ar dėl norinčių trūkumo, ar dėl to, kad jis iš tiesų nebūtinai?

– Šiuo atveju tokie Švietimo ministerijos planai. Po dešimties klasių į gyvenimą išleidžiami jau susiformavę, turintys tam tikrą žinių bagažą žmonės. Mes įsitikinę, kad su dešimties klasių išsilavinimu į kai kurias karines specialybes (šaulio, granatsvaidininko, kulkosvaidininko) kandidatas gali pretenduoti. Iš tiesų sprendimas nebereikauti vidurinio išsilavinimo yra teisingas žingsnis. Tačiau kariuomenė – organizacija, valdanti sudėtingą techniką, turinti naujų technologijų, reikalaujanti žinių. Natūralu, kad pirmiesiems žingsniams užtenka dešimties klasių, tačiau jei žmogus yra motyvuotas ir nori siekti karjeros, aukštesnio laipsnio, tobulėti specialybės srityje, ateityje jis būtinai turės mokytis – baigti 12 klasių, mokytis įvairiuose kursuose, kelti kvalifikaciją. O kariuomenėje dažnas supranta mokslų naudą – žinome pavyzdžių, kai privalomosios pradinės karo tarnybos kariai pradeda lankyti mokyklą, norėdami įgyti vidurinį išsilavinimą.

Motyvai, skatinantys pasirinkti tarnybą

– Kodėl jaunam žmogui verta pasirinkti kariuomenę? Kas labiausiai traukia jaunuolius – romantika, drausmė ar atlyginimas?

*T. Pilvinis:
„Mūsų Tarnyba stengiasi atsižvelgti į žmogaus norus ir pageidavimus“.*

– Atlyginimas priklauso nuo karinio laipsnio. Tik pradėjęs tarnauti šeimos neturintis eilinis karys su atlyginimu, butpinigiais ir maistpinigiais gauna apie 1 900 litų. Kasmet po truputį jo atlyginimas auga, o jeigu pavyzdinčiai tarnauja, mokosi, gali tapti seržantu ar net puskarininkiu. Tuomet jo alga padidėja daugiau nei dvigubai. Tarptautinėse misijose nustatyti papildomi priedai. Pavyzdžiui, šiandien tarnaujantis Afganistane eilinis karys gautų daugiau kaip 8 tūkst. litų, o Kosove – apie 6 tūkst. litų. Tačiau ne vien pinigai svarbu. Kiekvienam kariui suteikiamos socialinės garantijos, kurių paketą sudaro net 16 punktų, o tarnybos metu karys įgyja vieną ar kelias karines specialybes. Pavyzdžiui, turi galimybę įgyti vairuotojo C kategoriją ir tarnybos metu vairuoti įvairią kovinę techniką. Įgyta kvalifikacija ir patirtis vėliau pravers ir civiliam gyvenime.

Pastebėjau, kad jaunuoliai kol kas nemąsto apie tai – jiems svarbiausia gauti pinigus į rankas. Tačiau kariuomenėje galima rasti ir kitų privalumų, tai rojus mėgstantiems adrenaliną, pakanka fizinių krūvių, yra galimybė dalyvauti pačiuose įvairiausiuose renginiuose – ten, kur traukia jaunos vaikus. Juk kiekvienas berni-

kas nuo mažens linkęs į karinius dalykus, kova slypi kiekvieno genuose. Yra ir merginų, norinčių save išbandyti, – kelias atviras ir joms. Pagaliau ateis kada nors metas, kai žmonės suprass socialinių garantijų svarbą ir tai įvertins.

– Daugelį traukia tarnyba misijose. Kada jaunuoliai, pradėję profesinę karo tarnybą, gali tikėtis į ją pakliūti? Juk daugeliui svarbu ir adrenalinas, ir kova, pagaliau ir noras aprūpinti šeimą...

– Sutartis pasirašoma ketveriems metams. Joje numatyta, kad kiekvienas karys, kuris atitiks tam tikrus reikalavimus, mažiausiai du kartus galės išvykti į misiją užsienyje. Bus atsižvelgta į kario sugebėjimus – gebėjimą dirbti komandoje, asmenines savybes, jis turės išeiti mokslus. Jei padalinio vadas rekomenduos, jis galės išvykti. Realu, kad porą metų atitarnavęs, karys jau galės paragauti taikdario duonos.

Pamatas – informacijos valdymas

– Jūsų Tarnyba pradėjo svarbų darbą – būsimųjų profesionalų verbavimą. Su kokiomis problemomis susidūrėte?

Absolventai galės pasirinkti vieną iš 240 specialybių.

– Po kelių mėnesių patirties šioje srityje galiu daryti išvadą – lietuviai yra atsargi tauta, linkusi gerai pasverti ir apmąstyti. Iš tiesų besidominių šiomis galimybėmis yra daug, tačiau jei išvestume paralelę tarp tų, kurie domisi, ir tų, kurie jau pildo reikalingus dokumentus, galima teigti, jog atsargumas ima viršų. Iš trijų neatlikusių PPKT pasidomėjusių vienas rašo prašymą, norėdamas patekti į kariuomenę. Tuo tarpu atlikusieji PPKT jaučiasi daug drąsiau, su jais dirbti paprasta. Taigi netarnavusieji yra atsargesni, ir tai, manau, yra ir mūsų, ir mano, kaip Tarnybos viršininko, kaltė. Vadinasi, informacija nepasiekia žmogaus, mūsų uždavinys – užtikrinti, kad kiekvienas besidomintis gautų išsamią informaciją jam rūpimais klausimais. Todėl reikalauju ir reikalausiu, kad kiekvieno teritorinio skyriaus darbuotojai iki smulkmenų papasakotų apie būsimąją tarnybą – pradedant nuo to, kokiais batais avės karys, baigiant atostogų trukme. Mano principinė nuostata – kandidatas į profesinę karo tarnybą negali išeiti iš teritorinio skyriaus, neišgirdęs bent vieno atsakymo į jam rūpimus klausimus. Tik

turėdamas informacijos žmogus galės suprasti, kad kariuomenė yra puiki platforma startui į gyvenimą.

– **Ar galima teigti, kad dabar Karo prievolės administravimo tarnyba užsiima kariuomenės reklama?**

– Tai ne reklama, o informacinis srautas. Mes nesiekiamo užversti žmonių skelbimais, tik stengiamės suteikti visapusišką informaciją. Mūsų teritoriniai skyriai turi būti patraukli vieta jaunuoliui, kad jam norėtųsi čia ateiti. Čia galima pažiūrėti filmų apie kariuomenę, pasikalbėti su specialistais. Svarbu, kad pakaktų lankstinukų, žurnalų apie kariuomenę – juos norintys galėtų pasiimti pasiskaityti.

– **Beje, apie aprūpinimą – tai skaudi tema daugeliui padalinių...**

– Informacijos niekuomet nebūna per daug. Mūsų uždavinys – pasiekti, kad ji pasiektų tuos, kurie domisi kario profesija. Atliekame analizę, bendradarbiaujame su kitomis įmonėmis, kad žinotume, kokios žiniasklaidos priemonės artimiausios mūsų potencialiems kandidatams į profesinę karo tarnybą. Pagal

Į kariuomenę kviečiamos ir merginos: pasirinkusios karės profesiją, savo motyvacija neretai lenkia ir vyrus...

Kariuomenė – tai rojus mėgstantiems adrenalina ir fizinius krūvius.

statistiką daugiausiai kariuomenė domisi 18–23 metų vaikinai, dar neapsisprendę, ką veiks, ieškantys vietos gyvenime. Todėl didžiausią dėmesį kreipsime į juos. O štai vyresni ne itin žavisi tarnyba. Būtina dirbti su vidurinėmis ir profesinėmis mokyklomis – juk absolventai gali rinktis vieną iš 240 kariškų specialybių. Svarbu, kad šiose įstaigose mūsų specialistai paliktų kuo geresnį įspūdį, sugebėtų per 45 minučių akademinę pamokėlę įtaigiai išdėstyti svarbiausius dalykus. Turi būti parengta vaizdinė informacija (skaidrės, filmukai), žmonės turi mokėti dirbti su auditorija. Idealu, kad po tokio susitikimo dvyliktokai norėtų į kariuomenę. Mokyklos yra rytdienos potencialas, todėl kaip mes šiandien padarysime namų darbas, tokį pažymį rytoj ir gausime.

Užduotys ir problemos

– Kaip šiuo metu keičiasi jūsų vadovaujamos Tarnybos struktūra, uždaviniai, tikslai

ir pan.? Kokias problemas tenka spręsti?

– Šiuo metu mūsų Tarnyba vykdo dvi užduotis – mes šaukiame naujokus į privalomąją pradinę karo tarnybą ir kviečiame į profesinę karo tarnybą. Mūsų struktūra mažėja, tačiau nežymiai. Kitas klausimas – kas bus, jei bus priimtas politinis sprendimas atsisakyti privalomosios pradinės karo tarnybos. Natūralu, kad tuomet mūsų tarnyba turėtų mažėti. Tačiau mes ne tik kviečiame į profesinę karo tarnybą, bet ir atliekame dar 19 papildomų funkcijų – formuojame civilinės saugos rezervą, išduodame pažymas Antrojo pasaulinio karo antihitlerinės koalicijos dalyviams apie jų dalyvavimą koviniuose veiksmuose, taip pat pažymas apie karių tarnybą ir kt. Taigi mes vykdomė ne tik šaukimo užduotis, todėl dar teks nuspręsti, kokios funkcijos liks mums, kokias turėsime perduoti kitoms įstaigoms. Juk pažymas dėl pensijų skaičiavimo kažkas turi išduoti. Todėl viskas priklauso nuo užduočių paskirstymo.

– O kaip pakeisti KPAT specialistų sąmonę – juk buvote prievolės padalinys, besiremiantis įstatymais, o dabar teks išmokti bendrauti su jaunuoliais?

– Iš tiesų žadam daug dirbti su savo personalu. Pirmiausia reikėtų pakeisti požiūrį į pas mus ateinantį žmogų – pagarba, dėmesys turėtų būti visada, nesvarbu, ar jis ateina šaukiamas į PPKT, ar apsisprendė tapti profesionalu. Tam skiriame daug dėmesio, jau dirbame šia linkme ir tikimės, kad mums pavyks. Mes vieninteliai vykdome atranką į kariuomenę, anksčiau tai darydavo ir Krašto apsaugos savanorių pajėgos ar kariniai daliniai. Taip išvengiame nereikalingos konkurencijos. Taip pat plėtojami individualūs kontaktai su kandidatais, kartu mums tenka didesnė atsakomybė.

– Palyginti su dabartine situacija darbo rinkoje, kai privati įmonė žmogų į darbą gali priimti jau kitą dieną, Krašto apsauga garsėja ilgiausiais, kokie tik gali būti, priėmimo terminais. Kaip vertinate šią situaciją – ar lauks kandidatas keturis mėnesius?

– Iš tiesų esu susidūręs su atvejais, kai kandidatai tik po pusmečio priimti į tarnybą. Tačiau dabar keičiame tokius metodus ir esame įsitikinę, kad jei nėra papildomų klausimų, į kuriuos reikia atsakyti, per mėnesį karį įdarbinsime. Manau, mėnuo – optimalus laikotarpis, kai gali įspėti darbdavius ir išeiti iš kito darbo. Kita vertus, nors mūsų durys atviros visiems, tai nereiškia, kad visus priimsime. Yra priėmimo sistema, pagal kurią tikriname kandidato į profesinę karo tarnybą anketinius duomenis – jei yra kriminalinis šleifas ar sveikatos problemų, žmogus PKT netiks.

Iš verslo – į valstybės instituciją

– Ar nebijote, kad kariuomenės profesionalizacijai gali sukliudyti šiandieninė situacija darbo rinkoje?

– Situacija darbo rinkoje nėra palanki mums, tačiau tikiuosi, kad jauni žmonės, turintys reikiamą išsilavinimą, turi galvą ant pečių ir gali priimti gerus sprendimus. Daugelis mūsų tautiečių išvyko į užsienį užsidirbti, tačiau jau dabar suprato, kad ten ne pyragai. Daugelis grįžta į gimtinę. Kita vertus, yra norinčių kurti ateitį ir čia – žmonės, padirbėję statybose, pradeda ieškoti savo kelio, o startas, kurį duoda kariuomenė, yra neblogas: mokslai, konkurencingas atlyginimas, sveikatos priežiūra. Tie ketveri metai – geras tramplinas. Aš linkiu, kad jaunuoliai susirinktų informaciją ir atidžiai pasvarstytų – verta ateiti ar ne?

– Papasakokite apie save. Kodėl pasirinko

te šias pareigas, kuo patraukė karinę sritį?

– Mano amžius jau nebeleidžia pradėti profesinės karo tarnybos, bet, kaip ir daugelis, jaučiu trauką šiai sričiai. Mane traukia adrenalinas, mėgstu slidinėti, mėgstu buriuoti per dideles bangas. Į Karo prievolės administravimo tarnybą atėjau iš verslo, todėl jau dabar galiu šiek tiek pakalbėti apie tarnybos valstybės institucijoje plusus ir minusus. Verslo srityje daug greičiau priimami sprendimai, jie efektyvesni ir operatyvesni. Jei man pavyktų čia biurokratinį ratą pasukti greičiau, tai labai džiaugčiausi. Manau, tai, kad anksčiau nesu turėjęs reikalų su kariuomene, nėra trūkumas: juk jei nori naujų sprendimų ir naujo požiūrio – priimk žmogų iš šalies, kuris nėra paskandinęs mąstymo vidinėse problemose. Kad ir kaip būtų, aukštos klasės specialistų Karo prievolės administravimo tarnyboje yra pakankamai, todėl tikiuosi, kad visų mūsų pastangomis pasieksime norimą rezultatą.

Laimėjęs konkursą, T. Pilvinis verslą iškeitė į iššūkius valstybės tarnyboje.

Lijana Cibulskienė

Dariaus Marmos, Silvijos Praniauskaitės-
Bitinienės ir KA archyvo nuotraukos